

PM
2020-08-26Diarienummer
RS 2020-0369**PM - Stockholmsregionens förslag till program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021-2027***Förutsättningar för programarbetet***Förutsättningar för programarbetet**

Regeringen erbjöd i april 2020 regionerna och Gotlands kommun att ta fram förslag till regionala program för Europeiska regionala utvecklingsfonden inom målet Investering för sysselsättning och tillväxt för programperioden 2021-2027 och respektive programområde. (N2020/00899/RTL)

Målet med EU-kommissionens sammanhållningspolitik är att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna, hjälpa regionerna att dra nytta av globaliseringen och ge dem verktyg för en stark och varaktig tillväxt. För att modernisera sammanhållningspolitiken för perioden 2021–2027 ersätts de elva tematiska mål för perioden 2014–2020 med fem politiska mål, där EU-insatser förväntas ge bäst resultat:

1. Ett smartare EU genom innovation, digitalisering, ekonomisk omvandling och stöd till små och medelstora företag.
2. Ett grönare, koldioxidfritt EU där man genomför Parisavtalet och investerar i energiomställning, förnybar energi och klimatåtgärder.
3. Ett mer sammanlänkat EU med strategiska transportnät och digitala nät.
4. Ett mer socialt EU som följer principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter och stöder bra arbetstillfällen, utbildning, kompetens, social inkludering och en jämlik hälso- och sjukvård.
5. Ett EU som står närmare medborgarna genom att stödja lokala utvecklingsstrategier och hållbar stadsutveckling i hela EU.

På nationell nivå ska huvuddelen av europeiska regionala utvecklingsfondens (ERUF) gå till båda första målen och ca 30 procent av medlen förväntas bidra till EU:s miljö- och klimatmål. I Stockholm län kan regionalfonden endast tillämpas på de första två målen och kommissionens rekommendation till svenska regioner är att koncentrera insatserna och fokusera främst på det första målet, ett smartare Europa. Inom ramen för respektive politiskt mål finns ett antal s.k. särskilda mål, som regionerna kan välja att adressera. Möjliga insatser i programmet är hårt styrta av

kommissionen, som i förväg definierat möjliga insatser (s.k. interventioner) inom respektive målområde.

Programmet ska ta utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin (RUF5 2050) och tidigare erfarenheter. Det ska avspegla regionala förutsättningar, styrkeområden och behov i olika geografiska delar av regionen, samt bidra till sektorssamordning och tydliggöra strategiska val. Regionerna ska i processen använda strukturer för interregional samverkan och involvera ett brett partnerskap med representanter för Länsstyrelsen, näringsliv och utbildningssystem.

Då långtidsbudgeten i skrivande stund inte är färdigförhandlad finns ännu inget beslut om programbudget. I föregående programperiod 2014–2020 omfattade regionalfondsprogrammet i Stockholms län drygt 300 mkr i medel från kommissionen. Det finns inget som tyder på större justeringar i den kommande programperioden, däremot ökar kravet på regional medfinansiering från 50 till 60 procent.

I det innevarande regionalfondsprogrammet 2014 – 2020 har kommunsektorn genom medverkan i strukturfondspartnerskapet i Stockholms län haft en viktig roll i prioriteringar av projekt. Projekten har haft fokus på innovation, forskning och tillväxt i näringslivet och projektägare har ofta utgjorts av innovations- och näringslivsfrämjande aktörer, exempelvis inkubatorer, science parks och akademi. I den nya programperioden föreslås möjligheten att göra investeringar inom klimat- och miljöområdet. I kommunernas arbete med frågor som bostad- och trafikplanering, planfrågor och upphandlingar m.m. finns möjligheter för kommuner men framför allt för lokala aktörer i kommunerna att medverka i programmet och söka medel.

Under regionala dialogseminarier har representanter för kommuner lyft fram behovet av externa resurser för att kunna avsätta tid till utvecklingsarbete. Även mindre pilotprojekt, av den typ som kan finansieras inom ramen för regionalfondsprogrammet, kan få stor betydelse genom möjligheten att i senare skede växlas upp dessa med annan finansiering.

Process för arbete med programförslag

Programförslag har utarbetats under perioden maj till juli 2020 av en programmeringsgrupp med representanter för Region Stockholm, Storsthlm, Stockholms stad och Länsstyrelsen i Stockholm, och med stöd från Tillväxtverket. Underlaget baseras dels på analys av nya och befintliga

rapporter och underlag, dels på inspel från relevanta aktörer i samband med ett stort antal regionala dialoger under våren 2020. Sju tematiska dialogmöten har genomförts inom ramen för arbetet med det nya regionalfondsprogrammet. Dessutom har inspel från vårens processer för att ta fram en näringslivs- och tillväxtstrategi och en life science-strategi för Stockholmsregionen beaktats.

Totalt har cirka 120 personer från ett 60-tal olika organisationer inom akademi, forskningsinstitut, branschorganisationer, offentliga organisationer och näringsliv medverkat vid dialogmöten. Dessa aktörer och samtliga remissinsatser kommer även att inbjudas till remisseminarier den 16–18 september 2020. Förutsättningar och principer för programmeringsarbetet presenteras löpande för viktiga forum i regionen, exempelvis Tillväxt- och regionplanenämnden vid Region Stockholm och Stockholmsregionens strukturfondspartnerskap.

Förslaget till Stockholmsregionens operativa program för Europeiska regionalfonden 2021-2027 beslutas av regionfullmäktige den 8 december 2020. Programförslag överlämnas till Näringsdepartementet den 31 december 2020. Samtliga regionalfondsprogram kommer därefter att förhandlas med representanter för regeringskansliet och EU-kommissionen under våren 2021.

Sammanfattning av programförslaget

Med en jämförelsevis liten budget (ca 300 mkr) föreslås i utkastet till regionalfondsprogram en prioritering av sex särskilda mål, varav fyra inom PO 1 (Smartare Europa) och två inom PO2 (ett grönare och koldioxidsnålare Europa). För att säkerställa genomförbarhet i programmet, har ett begränsat antal insatser (s.k. interventioner) prioriterats inom respektive särskilt mål och med fokus på olika målgrupper. En indikativ budgetfördelning har presenterats.

PO1: Ett smartare Europa (ca 75–80 procent)

- i) Förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik (ca 25 procent)
- ii) Säkra nyttan av digitaliseringen (ca 10 procent)
- iii) Förbättra SMF:s tillväxt och konkurrenskraft (ca 35 procent)
- vi) Utveckla färdigheter (smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap (ca 10 procent)

PM
2020-08-26Diarienummer
RS 2020-0369

PO2: Ett grönare, mer energieffektivt Europa (ca 20–25 procent)

i) Främja energieffektivitet (ca 10 procent)

025 Upprustning av befintliga bostäder för ökad energieffektivitet, demonstrationsprojekt och stödåtgärder

viii) Främja hållbar multimodal mobilitet i städerna (ca 10 procent)

075 Infrastruktur för cykeltrafik och stödåtgärder

076 Digitalisering av stadstranporter

077 Infrastruktur för alternativa bränslen